

Cím 1053 Budapest, Fejér György utca 10. I. emelet 3. a.
Telefon 061 354-1073
Fax 061 302-194
E-mail info@esoember.hu
Honlap www.esoember.hu
Adószám 19025915-1-41

Alapvető Jogok Biztosa
1387 Budapest,
Pf.: 40.

Tisztelt Alapvető Jogok Biztosa!

Hivatkozással a 2025. november 20. napján kelt AJB-2105/2025 számú, a felnőtt autista személyek diagnosztikájának hiányosságaival kapcsolatos megkeresésére az Autisták Országos Szövetsége az alábbi választ adja.

Általános megállapítások, helyzetkép:

Általánosságban elmondható, hogy az autizmus spektrum zavar egy veleszületett és élethosszig tartó, az idegrendszer fejlődési zavarában megmutatkozó állapot, mely a tudomány mai állása szerint nem gyógyítható. Általában az érintetteket gyermekkorban diagnosztizálják, de vannak olyan személyek is, akik valóban csak felnőttkorban kapnak diagnózist az egész életútjukat végigkísérő életvezetési nehézségek okait keresve. Ha azonban egy adott személy gyermekkorban kap autizmus diagnózist, akkor az „vele marad” egész életében, jellemzően nincs szükség annak megerősítésére akkor, ha átkerül a felnőtt pszichiátriai ellátásba, legfeljebb kontrollvizsgálatra lehet szüksége, amelynek során az esetleges állapotváltozásokat tárja fel és írja le a pszichiáter, illetve a vele együtt team munkában tevékenykedő más szakember (klinikai szakpszichológus, gyógypedagógus). Ennek a fogyatékoságon alapuló pénzbeli ellátások során lehet jelentősége, vagy akár az oktatásban és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások terén, ahol az érintett állapotához igazodó ellátást kellene, hogy kapjon.

Általánosságban az is elmondható, hogy a diagnosztikus lehetőségek – de igaz ez a terápiás, fejlesztést szolgáló ellátásokra is - a gyermekkorhoz képest felnőtt korban beszűkülnek, mivel elsősorban a gyermek- és ifjúságpszichiáterek azok, akik az autizmust felismerik, a diagnosztikus ellátást biztosítják, erre a felnőtt pszichiáterek nincsenek szakmailag felkészülve, bár az utóbbi időben a problémát felismerve e téren is történik elmozdulás, a felnőtt pszichiáterek autizmus ismereteinek bővítésére tett kísérletek eredményeképpen. Talán ezért is figyelhető meg sokszor az, hogy az orvosi leletekről felnőtt korban szinte „eltűnik” az autizmus diagnózis, a felnőtt páciensekkel foglalkozó orvosok inkább az olyan diagnózisokat tartják megalapozottnak és tüntetik fel leleteiken, amelyeket jobban ismernek, így pl. a skizofréniát.

Fontos azonban azt is hangsúlyozni, hogy a diagnosztikát a pszichiáter mellett klinikai szakpszichológus és gyógypedagógus végzi team munkában, mely garantálja a komplex és alapos vizsgálatot, a szakmailag megalapozott diagnózist.

Információink szerint a felnőttek autizmus diagnosztikai, állami finanszírozású ellátását csupán néhány egészségügyi szolgáltató biztosítja jelenleg, melyek mind Budapesten találhatóak és amelyek az alábbiak:

- **Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika, Semmelweis Egyetem, Általános Orvostudományi Kar**

1083 Budapest, Balassa u. 6.

- **Autizmus Alapítvány Ambulancia**
1089 Budapest, Delej utca 21.
- **Nyíró Gyula Országos Pszichiátriai és Addiktológiai Intézet**
1135 Budapest, Lehel utca 59-61.
- **Észak-Pesti Centrum Kórház-Honvédkórház Autizmus spektrum Szakambulancia**
1134 Budapest, Róbert Károly körút 44., VII. épület 1. emelet 110.

Fentiekén kívül magánorvosi ellátás keretében is lehet diagnózishoz jutni, ám nyilván ennek költségeit az érintettnek kell viselnie. **Ez a helyzet pedig felveti annak kérdését, hogy a felnőtt autizmus diagnosztikai ellátás elérhetősége országosan és NEAK finanszírozott ellátásként elégséges mértékben elérhető-e az érintettek számára, s ha nem úgy sérül-e bármilyen alapjog.**

Konkrét kérdésekre adott válaszok:

1.) Álláspontjuk és tapasztalataik szerint mint az oka a sérelmezett körülmények kialakulásának?

A fentebb már leírtak szerint felnőtt korban beszűkülnek a diagnosztikus lehetőségek, kevesebb diagnosztizáló hely áll rendelkezésre a felnőtt autisták számára, és NEAK finanszírozás mellett csupán négy budapesti intézményhez lehet fordulni, ami véleményünk szerint országos szinten nem kielégítő mértékű, a vidéken élők nehezebben juthatnak így diagnózishoz.

Az AOSZ ugyanakkor nem tapasztalja a panaszos által leírt jelenséget, miszerint „az eljáró hatóságok az ügyintézés során kizárólag az Autizmus Alapítvány, mint a NEAK által finanszírozott járóbeteg szakellátó intézmény diagnózisát” fogadnák el. Ugyanakkor az valós és rendszerszintű probléma, hogy az egyes fogyatékoság alapján járó ellátások – kiváltképp a fogyatékosági támogatás – megállapításához szükséges az autizmus súlyosságáról, az adott személy támogatási szükségletéről képet adó, ún. „autonómia teszt” eredményeket következetesen kéri a hatóságok, melyek viszont nem érhetőek el széles körben. E tárgyban megfigyelhető az a tendencia, hogy az autonómia tesztek közül az Autizmus Alapítvány tesztjeit preferálják, elsősorban azt kéri az ellátást igénylőktől annak ellenére, hogy a jogszabály nem írja elő, hogy csak a nevezett egészségügyi szolgáltató által kiállított teszt eredmények fogadhatóak el. Sőt a jogszabály azt sem definiálja, hogy autonómia teszt fogalmán mit ért, az csak a gyakorlatban alakult ki, hogy az Autizmus Alapítvány az ún. Vineland tesztet rendszeresítette e célra, de elvileg más típusú autonómia tesztek is elfogadhatóak lennének. E problémáról és az e körben az AOSZ által tett érdekvédelmi intézkedésekről 1. számú mellékletként csatoljuk az ombudsmann EBFF felé írt kérelmünket, mely sajnálatos módon elutasításra került azzal, hogy a Főigazgatóságnak nincs hatásköre ezen problémák kivizsgálására, arra az ombudsman panasz eljárásában volna lehetőség.

Valós probléma az is, hogy a gyakorlatban kialakult helyzet miatt az Autizmus Alapítványnak rendkívül sok megkeresése van ilyen tesztek elvégzésével kapcsolatban, így ezen vizsgálatok elvégzése a diagnosztikus vizsgálatok elvégzését is hátráltatja.

Probléma az is, hogy ezen vizsgálatok nem érhetőek el az egész országban, egységesen, ami valóban súlyos hátrányt okoz az érintettek számára és ténylegesen megnehezíti, hátráltatja, vagy akár lehetetlenné teszi a fogyatékosági támogatáshoz való hozzájutásukat.

Tudomásunk van arról is, hogy a közelmúltban valóban adódtak problémák az Autizmus Alapítványnál a felnőttek ellátásával kapcsolatban, mivel hosszabb ideig nem volt az Alapítványnál olyan felnőtt pszichiáter, aki a szolgáltatást biztosítani tudta volna. A honlapon fellelhető közlemény szerint a jelen pillanatban is csak a már regisztrált pácienseket tudják ellátni, új pácienseket nem tudnak fogadni: <https://www.autizmus.hu/ambulancia>

Arról nincs információnk, hogy ez a helyzet konkrétan miből adódik és meddig áll majd fenn, erről az Autizmus Alapítvány közvetlen megkeresése által szereshető hiteles információ.

2.) Véleményük szerint milyen intézkedések lennének indokoltak annak érdekében, hogy az autizmus spektrum zavarral élő személyek ésszerű időn belül hozzájussanak az ügyeik intézéséhez szükséges szakvéleményekhez?

Véleményünk szerint szükség volna a felnőtt pszichiáterek autizmus területén való továbbképzésére, és arra, hogy minél több pszichiáter foglalkozzon az autista páciensek szakszerű ellátásával. Itt kívánjuk megjegyezni azt is, hogy elvileg a felnőtt pszichiáterek adhatnak autizmus diagnózist, erre végzettségük őket feljogosítja, ám valójában ez a pszichiátrián belül is egy speciális terület, s általában a felnőtt pszichiátereknek nincsenek ismereteik az autizmus diagnosztikai eszközökről, a diagnosztikai folyamatokról. Ez gyakorlatban azt eredményezi, hogy nem minden pszichiáter tud szakmailag megalapozott diagnózist adni, annak ellenére, hogy erre a végzettsége feljogosítja.

Véleményünk szerint mindenképpen **szükség volna országosan bővíteni a felnőtt autista személyek pszichiátriai ellátásának kapacitáit**, mely azt eredményezhetné, hogy az Autizmus Alapítvány Ambulancia is tehermentesítésre kerülne és az érintettek lakóhelyükhöz közelebb is részesülhetnének szakszerű ellátásban. A rendszer kiépítésének első lépése lehetne az, hogy a nagyobb városokban diagnosztizáló és egészségügyi ellátó központokat kellene létrehozni, ahonnan tovább lehetne építkezni.

Véleményünk szerint a fent kiemelt „autonómia-tesztek” problémáját pedig részben jogszabály módosítással, részben az országos pszichiátriai ellátás fejlesztésével lehetne érdemben megoldani.

3.) Álláspontjuk szerint a gyermekkorban diagnosztizált autizmus a felnőtté vált érintettek vonatkozásában mutathat-e olyan mértékű változást, amely minden esetben szükségessé teszi az állapot felülvizsgálatát és az ismételt diagnózis felállítását? Előfordulhatnak-e olyan esetek, hogy a diagnózis véglegesen felállítható?

A fent már leírtakkal egyezően itt is rögzíteni kívánjuk, hogy általában az autizmus diagnózis egy életre szól, vagyis akinél gyermekkorában megállapításra került az autizmus diagnózis annál már nincs szükség felnőttkorban újabb diagnózis felállítására, vagy annak megerősítésére. Nagyon ritkán ez előfordulhat, de általában nem jellemző, illetve erre akkor lehet szükség, ha a diagnosztikai eljárás nyilvánvalóan szakmai hiányosságokban szenvedett, például nem volt kellően komplex, illetve arra például nem más szakemberekkel, team munkában került sor.

Ha van már egy szakmailag megalapozott diagnózis, akkor amellet aminek valóban lehet létjogosultsága az az időszakonként történő kontrollvizsgálat, amelynek viszont már nem célja az, hogy a diagnózist ismét felállítsa, megerősítse, hanem csupán az, hogy az állapot esetleges változását vizsgálja. Ahogy fentebb már utaltunk rá a fogyatékoság alapján járó pénzbeli ellátások, az oktatás és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások kapcsán nagyon fontos tud lenni az érintett aktuális állapotának, támogatási szükségletének felmérése azért, hogy eldönthető legyen járhat-e az adott pénzbeli ellátás, illetve az oktatás és szociális ellátás kapcsán pedig azért, hogy a személyre szabott, állapothoz leginkább igazodó ellátást és szolgáltatást lehessen biztosítani az érintett számára.

Összegezve tehát: a felnőttkori ismételt diagnózis felállításának csak a legkritikább esetekben lehet létjogosultsága, míg az állapotot nyomon követő kontrollvizsgálatnak viszont gyakrabban.

Megjegyzendő ugyanakkor az is, hogy a legtöbb autista személy állapota az évek során lényeges eltéréseket nem mutat, de a körülmények változása (pl. feszültségekkel teli életszakasz, serdülőkori, fejlesztések elmaradása, vagy éppen hatékony fejlesztés megvalósulása, változások a családban, a környezetben, egyéb életkörülményekben stb.) járhatnak állapotromlással, vagy javulással. Ebből következik, hogy felnőttkorban a kontrollvizsgálatokra is szükség szerint, vagy ha éppen nincs valamilyen krízis akár több év elteltével kell csak, hogy sor kerüljön.

4.) Érkeztek-e hasonló jelzések az AOSZ-hoz, mennyiben ismert Önök előtt ez a probléma?

Ahogy már leírtuk a jelzett probléma előttünk kevésbé ismert, a felnőtt diagnosztikai ellátás kapcsán problémákat felénk nem jeleznek az érintettek, bár kapunk olyan tárgyú megkereséseket, melyekben a felnőtteket diagnosztizáló egészségügyi szolgáltatók iránt érdeklődnek. **Sokkal inkább jellemző, hogy az „autonómia-tesztek” elérhetlensége okoz problémát az érintettek számára, amellyel kapcsolatban szinte napi szinten érkezik az AOSZ-hoz megkeresés** vagy azért, mert nem tudják az érintettek mi ez a teszt, hol végeztethető el, vagy más folyamatban lévő hatósági eljárásban merült fel annak hiánya, vagy utasították el emiatt kérelmüket, amely kapcsán jogorvoslatban kérnek segítséget az érintettek a Jogsegélyszolgálattól.

5.) Amennyiben igen, kezdeményezett-e az AOSZ intézkedéseket a helyzet kezelése érdekében?

Az 1. számú mellékletben ismertettek szerint az AOSZ tett érdekvédelmi lépéseket az autonómia-teszt körüli problémák, ezzel kapcsolatban az Autizmus Alapítvány tehermentesítése érdekében, mely lépések összefoglalóját is tartalmazza a hivatkozott melléklet. Kezdeményeztünk egyeztetéseket a Belügyminisztérium illetékes szerveivel, akikkel több esetben személyes egyeztetésre is sor került, sajnos minden eredmény nélkül.

6.) Van-e tudomásuk olyan célzott – az érdekvédelmi- és autizmusellátásban érintett más szervezetek együtt-, illetve közreműködésével szervezett – központi intézkedésről, amelyekkel az autizmus-diagnózisok felállítását illetve felülvizsgálatát jelenleg gátló akadályok felszámolhatóak?

A fent, és az 1. számú mellékletben már leírt, az AOSZ által kezdeményezett és tett érdekvédelmi intézkedéseken túl nincs tudomásunk ilyen központi intézkedésekről. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy az egyeztetésekbe az AOSZ és az Autizmus Alapítvány mellett bevonásra kerültek a pszichiáter szakma képviselői, valamint a rehabilitációs szakértői szervezetet képviselő illetékesek, továbbá a Belügyminisztérium több érintett szerve, többek között a jogalkotásért felelős szerv is.

Budapest, 2026. február 27.

Tisztelettel:

**Autisták Országos Szövetsége
képv.:
Kapitány Imola elnök**